

Сљедећи симболи значе (The following symbols mean):

M = **обавезна вјежба** (mandatory exercise)

P = **оспособљен као PIC или копилот и као пилот који пилотира (PF) и пилот који (тренутно) не пилотира (PNF)** (trained as PIC or Co-pilot and as Pilot Flying (PF) and Pilot Not Flying (PNF)).

X = **користе се симулатори летења за ову вјежбу, ако су расположиви, у случају да нису, авион се може користити за маневре и процедуре** (flight simulators shall be used for this exercise, if available, otherwise an aeroplane shall be used if appropriate for the manoeuvre or procedure).

P# = **обука мора да буде допуњена претполетним прегледом авиона под надзором** (the training shall be complemented by supervised aeroplane inspection).

Практична обука ће се изводити на нивоу опреме за обуку приказану као (P), или се може изводити на већем нивоу опреме приказаном стрелицом (—>) (The practical training shall be conducted at least at the training equipment level shown as (P), or may be conducted up to any higher equipment level shown by the arrow (—>).

Сљедеће скраћенице се користе за означавање опреме (The following abbreviations are used to indicate the training equipment used):

FFS	Симулатор летења (Full Flight Simulator)
FTD	Уређај за летачку обуку (Flight Training Device)
A	Авион (Aeroplane)

Дијелови означени звјездицом (*) секције 3B и за вишемоторне, секција 6, ће се летјети само користећи инструменте ако је продужавање/обнављање укључено у испит практичне оспособљености или провјеру стручности. Ако се дио означен звјездицом (*) не лети само користећи инструменте током испита практичне осспособљености или провјере стручности, и када нема признавања привилегија за IR, овлашћење за класу или тип ће бити ограничено на VFR (The starred (*) items of section 3B and, for multi-engine, section 6, shall be flown solely by reference to instruments if revalidation/renewal of an IR is included in the skill test or proficiency check. If the starred (*) items are not flown solely by reference to instruments during the skill test or proficiency check, and when there is no crediting of IR privileges, the class or type rating will be restricted to VFR only).

Секција 3A мора бити одрађена за продужавање типа или вишемоторне класе, само VFR, када захтијевано искуство од 10 рутних сектора није одрађено унутар задњих 12 мјесеци. Секцију 3A није потребно одрадити ако је одрађена секција 3B (Section 3A shall be completed to revalidate a type or multi-engine class rating, VFR only, where the required experience of 10 route sectors within the previous 12 months has not been completed. Section 3A is not required if section 3B is completed).

FFS или FNPT II ће се користити за практичну обуку за тип или класу вишемоторних авиона ако су дио одобреног курса за овлашћење за класу или тип. Сљедеће ће бити примјењиво за одобрење таквог курса. (An FFS or an FNPT II shall be used for practical training for type or multi-engine class ratings if they form part of an approved class or type rating course. The following considerations will apply to the approval of the course):

- i. **квалификација FFS или FNPT II како је утврђена у одговарајућим захтјевима дијела ARA и дијела ORA** (the qualification of the FFS or FNPT II as set out in Part-ARA or Part-ORA);
- ii. **квалификованост инструктора** (the qualifications of the instructors);
- iii. **количина осспособљавања на FFS или FNPT II током курса** (the amount of FFS or FNPT II training provided on the course;);
- iv. **квалификације и претходно искуство на сличним типовима пилота који се осспособљава** (the qualifications and previous experience on similar types of the pilot under training).

Када се испит практичне осспособљености или провјера стручности проводи у вишепилотним операцијама, овлашћење за тип ће бити ограничено на вишепилотне операције (When a skill test or proficiency check is performed in multi-pilot operations, the type rating shall be restricted to multi-pilot operations).

За добијање или задржавање привилегија PBN један прилаз мора бити RNP APCH. Ако RNP APCH није могућ, обавља се у одговарајуће опремљеном FSTD-у (To establish or maintain PBN privileges one approach shall be an RNP APCH. Where an RNP APCH is not practicable, it shall be performed in an appropriately equipped FSTD).

АВИОНИ СА ЈЕДНИМ ПИЛОТОМ, ОСИМ СЛОЖЕНИХ АВИОНА ВИСОКИХ ПЕРФОРМАНСИ SINGLE-PILOT AEROPLANES, EXCEPT FOR HIGH-PERFORMANCE COMPLEX AEROPLANES	ПРАКТИЧНА ОБУКА Practical Training			Класа или тип авиона, испит практичне оспособљености или провјера стручности Class or Type Rating Skill Test / Proficiency Check				
Маневри / Процедуре Manoeuvres / Procedures	FTD	FFS	A	Иницијали инструктора по завршетку обуке Instructor's initials when training completed	Провјерен на Checked in	Иницијали испитивача по завршетку испита Examiner's initials when test completed		
					FFS A			1 st attempt
ОДЈЕЉАК 1 – Одлазак SECTION 1 - Departure								
1.1. Припрема за лет укључује: документација, маса и равнотежа, метеоролошки извјештај Pre-flight includes: Documentation, mass and balance, weather briefing, NOTAM								
1.2. Провјере прије покретања мотора Pre-start checks								
1.2.1. Вањска External	P#		P					
1.2.2. Унутрашња Internal			P		M			
1.3. Покретање мотора: нормално / техничке неисправности Engine starting: normal / malfunctions	P	→	→		M			
1.4. Таксирање Taxiing		P	→		M			
1.5. Предлетне провјере: провјера мотора (ако је примјениво) Pre-departure checks: engine run-up (if applicable)	P	→	→		M			
1.6. Процедуре полијетања: нормална с намјештањем закрилаца по летачком приручнику, бочни вјетар (ако постоје услови) Take-off procedures: normal with Flight Manual flap settings, crosswind (if conditions are available)		P	→		M			
1.7. Пењање: Vx/Vy заокрети у задани смијер, изравнавање Climbing: Vx/Vy; turns onto the headings, level off		P	→		M			
1.8. АТС сарадња - придржавање, R/T процедуре ATC liaison – compliance, R/T procedures								
ОДЈЕЉАК 2 – Рад у зони (VMC) SECTION 1 - Airwork (VMC)								
2.1. Праволинијски хоризонталан лет на различитим брзинама укључујући и лет на критично малој брзини са и без закрилаца (укључујући приближавање VMCA када је то могуће) Straight and level flight at various airspeeds including flight at critically low airspeed with and without flaps (including approach to VMCA when applicable)		P	→					
2.2. Оштри заокрети (360° лијеви и десни са нагибом од 45°) Steep turns (360° left and right 45° bank)		P	→		M			
2.3. Превучени лет и вађење из превученог лета: i. превучен лет - чист ii. приближавање прев. лету у понирућем заокрету са снагом и конфигурацијом за прилаз iii. приближавање превученом лету у слетној конфигурацији iv. приближавање превученом лету у пењућем заокрету са конфигурацијом за полијетање (само за једномоторне авионе) Stalls and recovery: i. clean stall ii. approach to stall in descending turn with bank with approach configuration and power iii. approach to stall in landing configuration and power iv. approach to stall, climbing turn with take-off flap and climb power (single engine aeroplane only)		P	→		M			
2.4. Употреба аутопилота и командни навигациони уређај (може се спровести у секцији 3) уколико је могуће Handling using autopilot and flight director (may be conducted in Section 3) if applicable		P	→		M			
2.5. АТС сарадња - придржавање, R/T процедуре ATC liaison – compliance, R/T procedures								

АВИОНИ СА ЈЕДНИМ ПИЛОТОМ, ОСИМ СЛОЖЕНИХ АВИОНА ВИСКОИХ ПЕРФОРМАНСИ <i>SINGLE-PILOT AEROPLANES, EXCEPT FOR HIGH-PERFORMANCE COMPLEX AEROPLANES</i>		ПРАКТИЧНА ОБУКА <i>Practical Training</i>				Класа или тип авиона, испит практичне оспособљености или провјера стручности <i>Class or Type Rating Skill Test / Proficiency Check</i>		
Маневри / Процедуре <i>Manoeuvres / Procedures</i>	FTD	FFS	A	Иницијали инструктора по завршетку обуке <i>Instructor's initials when training completed</i>	Провјерен на <i>Checked in</i>	Иницијали испитивача по завршетку испита <i>Examiner's initials when test completed</i>		
					FFS A	1 st attempt	2 nd attempt	
ОДЈЕЉАК 3А – Рутне VFR процедуре <i>SECTION 3A - En-route procedures VFR</i>								
3А	Процедуре на рути VFR (види B.5 (c) и (d)) <i>En-route procedures VFR (see B.5 (c) and (d))</i>							
3А.1	План лета, рачунска навигација и читање карте <i>Flight plan, dead reckoning and map reading</i>							
3А.2	Одржавање висине, правца и брзине <i>Maintenance of altitude, heading and speed</i>							
3А.3	Оријентација, мјерење времена и корекција ЕТА <i>Orientation, timing and revision of ETAs</i>							
3А.4	Употреба радио навигационих средстава (уколико је то могуће) <i>Use of radio navigation aids (if applicable)</i>							
3А.5	Управљање летом (навигацијски план, рутинске провјере горива, система и система против залеђивања) <i>Flight management (flight log, routine checks including fuel, systems and anti-icing)</i>							
3А.6	АТС сарадња - придржавање, R/T процедуре <i>ATC liaison – compliance, R/T procedures</i>							
ОДЈЕЉАК 3В – Инструментално летење <i>SECTION 3B - Instrument flight</i>								
3В.1*	IFR одлазак <i>Departure IFR</i>					P	→	M
3В.2*	Лет по IFR рути <i>En-route IFR</i>					P	→	M
3В.3*	Процедуре у кругу чекања <i>Holding procedures</i>					P	→	M
3В.4*	3D операције до DH/A од 200 стопа (60 м) или до виших минимума ако су одређени поступком прилаза (аутопилот се може употребљавати у сегменту завршног прилаза за хватање сигнала навођења на прилазну путању по висини) <i>3D operations to DH/A of 200 feet (60 m) or to higher minima if required by the approach procedure (autopilot may be used to the final approach segment vertical path intercept)</i>					P	→	M
3В.5*	2D операције до MDH/A <i>2D operations to MDH/A</i>					P	→	M
3В.6*	Вјежбе летења укључујући симулирање отказа компаса и авиохоризонта (стандардни заокрети; вађење из неуобичајених положаја) <i>Flight exercises including simulated failure of the compass and attitude indicator (rate 1 turns; recoveries from unusual attitudes)</i>				P	→	→	M
3В.7*	Отказ предајника прилазне путање ваздухоплова по висини или по смјеру <i>Failure of localiser or glideslope</i>				P	→	→	M
3В.8*	АТС сарадња - придржавање, R/T процедуре <i>ATC liaison – compliance, R/T procedures</i>							
Намјерно остављено празно <i>Intentionally left blank</i>								

АВИОНИ СА ЈЕДНИМ ПИЛОТОМ, ОСИМ СЛОЖЕНИХ АВИОНА ВИСКОИХ ПЕРФОРМАНСИ <i>SINGLE-PILOT AEROPLANES, EXCEPT FOR HIGH-PERFORMANCE COMPLEX AEROPLANES</i>	ПРАКТИЧНА ОБУКА <i>Practical Training</i>			Класа или тип авиона, испит практичне оспособљености или провјера стручности <i>Class or Type Rating Skill Test / Proficiency Check</i>				
Маневри / Процедуре <i>Manoeuvres / Procedures</i>	FTD	FFS	A	Иницијали инструктора по завршетку обуке <i>Instructor's initials when training completed</i>	Провјерен на <i>Checked in</i>	Иницијали испитивача по завршетку испита <i>Examiner's initials when test completed</i>		
					FFS A	1 st attempt	2 nd attempt	
ОДЈЕЉАК 4 – Долазак и слијетање <i>SECTION 4 - Arrival and landings</i>								
4.1. Аеродромска процедура доласка <i>Aerodrome arrival procedure</i>		P	→		M			
4.2. Нормално слијетање <i>Normal landing</i>		P	→		M			
4.3. Слијетање без закрилаца <i>Flapless landing</i>		P	→		M			
4.4. Слијетање са бочним вјетром (уколико услови дозвољавају) <i>Crosswind landing (if conditions are suitable)</i>		P	→					
4.5. Прилаз и слијетање на реланту са висине 2000' или више изнад писте (само за једномоторне авионе) <i>Approach and landing with idle power from up to 2000' above the runway (single engine aeroplane only)</i>		P	→					
4.6. Продужавање на други круг са минималне висине <i>Go-around from minimum height</i>		P	→		M			
4.7. Продужавање и слијетање ноћу (уколико се примјењује) <i>Night go-around and landing (if applicable)</i>	P	→	→					
4.8. АТС сарадња - придржавање, Р/Т процедуре <i>ATC liaison – compliance, R/T procedures</i>								
ОДЈЕЉАК 5 – Абнормалне процедуре и хитни поступци (овај одјељак се може комбиновати са одјељцима 1. до 4.) <i>SECTION 5 - Abnormal and emergency procedures (this Section may be combined with Sections 1 through 4)</i>								
5.1. Прекидање полијетања на прихватљивој брзини <i>Rejected take-off at a reasonable speed</i>	P	→	→		M			
5.2. Симулирани отказ мотора након полијетања (само за једномоторне авионе) <i>Simulated engine failure after take-off (single engine aeroplanes only)</i>				P	M			
5.3. Симулирано принудно слијетање без мотора (само за једномоторне авионе) <i>Simulated forced landing without power (single engine aeroplanes only)</i>				P	M			
5.4. Симулирате ванредне ситуације: i. Пожар или дим у току лета ii. Квар разних система <i>Simulated emergencies: i. Fire or smoke in flight ii. Systems malfunctions as appropriate</i>	P	→	→					
5.5. Гашење и покретање мотора (само МЕ провјера вјештине) (на сигурној висини ако се проводи у авиону) <i>Engine shutdown and restart (ME skill test) (at a safe altitude if performed in the aircraft)</i>	P	→	→					
5.6. АТС сарадња - придржавање, Р/Т процедуре <i>ATC liaison – compliance, R/T procedures</i>								
ОДЈЕЉАК 6 – Симулирани асиметрични лет (ова секција се може комбиновати са секцијом 1 до 5) <i>SECTION 6 - Simulated asymmetric flight (This Section may be combined with Sections 1 through 5)</i>								
6.1. *Симулирани отказ мотора за вријеме полијетања (на сигурној висини, осим ако се изводи на FFS или FNPT II) <i>Simulated engine failure during take-off (at a safe altitude unless carried out in FFS or FNPT II)</i>	P	→	→X		M			
6.2. *Асиметрични прилаз и прекид прилажења <i>Asymmetric approach and go-around</i>	P	→	→		M			
6.3. *Асиметрични прилаз и слијетање са потпуним заустављањем <i>Asymmetric approach and full stop landing</i>	P	→	→		M			
6.4. АТС сарадња - придржавање, Р/Т процедуре <i>ATC liaison – compliance, R/T procedures</i>								